

РЕШЕНИЕ

№ 6671

гр. София, 12.11.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 52 състав,
в публично заседание на 13.10.2021 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Силвия Димитрова

при участието на секретаря Албена Илиева, като разгледа дело номер **3539** по описа за **2021** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

С Решение №2538/23.02.2021 г., постановено по адм. д. №12427/2020 г. ВАС е обезсилил Решение №4356/31.07.2020 г., постановено по адм. д. №4134/2020 г. на АССГ и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав. Производството е по реда на чл. 226, вр. чл.145 и сл. АПК, вр. чл.68 ЗЗДискр. Предмет на съдебен контрол е Решение №186/ 27.03.2019 г. по преписка №145/2018 г. на Комисията за защита от дискриминация, Пети специализиран постоянен заседателен състав, с т.1 от което на основание чл.64, ал.1 и чл.65, т.1 от ЗЗДискр е прието за установено, че разпоредбата на чл.12 от Националния рамков договор за дентални дейности за 2018 г. създава предпоставки за непряка дискриминация по признак „възраст“ спрямо лицата с цялостно обеззъбена горна и/или долна челюст извън групата от 65-69 годишна възраст; а с т.2 на основание чл.47, ал.4 от ЗЗДискр е предписано на Министъра на здравеопазването, НЗОК и БЗС да предприемат всички необходими мерки за премахването на фактическата дискриминация, в която се намират здравноосигурените лица с цялостна обеззъбена горна и/или долна челюст извън групата от 65-69 годишна възраст. Резултатът от тези мерки следва да бъде създаването на критерии и гаранции за достъп до тези медицински изделия посредством пълното или частично заплащане от страна на държавата без оглед на възрастта на лицата. В частта по т.1 решението е обжалвано от НЗОК, а в частта по т.2 – от Министъра на здравеопазването.

В жалбата си на НЗОК са изложени доводи, че Националният рамков договор за денталните дейности за 2018 г. , обн. ДВ, бр. 26 от 23.03.2018 г., представлява

нормативен акт, издаден на основание чл.53, ал.1 от Закона за здравното осигуряване / чл.4а от ЗЗО/. Произнасянето по законосъобразността на административните актове, вкл. нормативните, при издател съответен министър, е предоставено на ВАС. Счита, че безспорно КЗД притежава правомощия да преценява доколко нормативните актове нарушават забраната за дискриминация, но в случай на констатирани нарушения и несъответствия с антидискриминационни разпоредби, те не следва с Решение по чл. 65, т.1 от ЗЗДискр / на което основание е издадено оспореното решение/ да установи извършване на нарушение по чл.57, т.1 от ЗЗДискр, а именно – да обжалва административните актове, постановени в нарушение на ЗЗДискр или други закони, уреждащи равенство в третирането, да прави предложения и препоръки към държавните и общински органи за преустановяване на дискриминационни практики и отмяна на техни актове. Счита, че по този начин органът се е произнесъл по норма от подзаконов нормативен акт относно нейното съответствие с антидискриминационното законодателство, което според този жалбоподател е извън неговата материална компетентност. Съдържанието на чл.4 от ЗЗО гарантира свободен достъп на осигурените лица до медицинска помощ чрез определен по вид, обхват и обем пакет от здравни помощи, както и изборът на изпълнител, договорил се с НЗОК. Обхватът е обемът трябва да бъдат определени, т.е. не са неограничени. Ако целта на закона е достъпът до здравни нужди да бъде неограничен, то изречението „чрез определени по обем, вид и обхват здравни дейности“ би било излишно. В този смисъл намира за неоснователен изводът в решението, че съдържателно и ефективно равенство и недискриминация в здравното осигуряване означава на всички здравноосигурени, които се нуждаят от медицинска помощ, такава да бъде предоставена.

В жалбата на Министъра на здравеопазването са изложени доводи, че при дейностите по подготовка на измененията и допълненията на нормативната уредба е извършен детайлен анализ на ситуацията и факти от обективната действителност, като се е придържало и позовало на официални статистически данни. В мотивите към проекта на Наредба за допълнение на Наредба №2/2016 г. са описани причините, целите и финансовите средства, необходими за прилагане на новата уредба, а именно – най-тежко засегнати са пациентите на пенсионна възраст – над 65 години, при които поразява възрастови или други промени е налице частично или цялостно обеззъбяване. Голяма част от тях са социално уязвими лица, които не разполагат с ресурс за преодоляване на обеззъбяването си, а това е пречка за поддържане на добро здраве във всички аспекти. По официални данни на НСИ, към края на 2001г., около 615 000 души у нас са на възраст на 75 години, около 361 000 са на възраст от 70 до 74 години и около 493 000 са на възраст 65-69 години. По информация на БЗС средногодишно около 20-25% от тези лица се обръщат към дентален лекар за оказване на помощ с оглед предприемане на мерки за възстановяване на дъвкателния апарат поради обеззъбяване. Около 20 % от възрастните над 65 години с изцяло обеззъбена горна челюст, 17 % - с изцяло обеззъбена долна челюст и около 13 % - обеззъбена долна и горна челюст. Мотивите на КЗД са свързани с липсата на известни и доказани обстоятелства, налагащи различно третиране на лица, страдащи от това заболяване, още по-малко за конкретната възрастова група. Счита, че КЗД не е съобразила факта и нормативно закрепеното положение, че здравната система е солидарна по своя характер система, целяща покриването на здравноосигурени рискове, която закономерно има фиксиран и ограничен бюджет, а това от своя страна създава лимит

на предоставяната медицинска помощ. Счита още, че неправилно КЗД се е произнесла по законосъобразността на нормативен акт, тъй като последното е от материалната компетентност на ВАС. Неправилно не било съобразено от КЗД, че се касае за дентална дейност със съответно финансиране, а не за медицинско изделие.

При новото разглеждане на делото в АССГ, жалбоподателят НЗОК не е изразил становище.

Жалбоподателят Министъра на здравеопазването чрез процесуалния си представител юрисконсулт Л. в съдебно заседание поддържа жалбата с искане оспореният акт да бъде отменен по вече изложените съображения.

Ответникът Комисията за защита от дискриминация, чрез процесуалния си представител юрисконсулт В. Г. оспорва жалбите. Счита, че оспореното решение е правилно и законосъобразно.

Заинтересованата страна д-р Г. Т. Т. чрез процесуалния си представител адв. Ч. изразява становище за неоснователност на жалбите. Претендира присъждането на разноски.

Заинтересованата страна Български зъболекарски съюз не е изразила становище в настоящото производство.

СГП не е взела участие в производството.

По делото са приобщени доказателствата, приложени към адм. д. №4134/2020 г., включително и заверено копие образувана пред КЗД преписка №134/2018 г. При новото разглеждане на делото от страните не са представени други доказателства и не са направени доказателствени искания.

Административен съд - София-град, в настоящия съдебен състав, като прецени събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, във връзка с доводите и твърденията на страните, приема за установено следното:

Жалбите са депозираны в законоустановения в чл.68, ал.1 ЗЗДискр. срок от надлежни страни, при което същите са процесуално ДОПУСТИМИ.

Производството пред КЗД е образувано по жалба вх.№ 44-00-1917/ 28.05.2018 г., подадена от д-р Г. Т. Т., чрез пълномощника му адв.А. Ч., с оплакване за дискриминация по признак „възраст“, обективизирана в разпоредбата на чл.12, ал.1 и ал.3, вр.ал. 4 от Националния рамков договор за денталните дейности между Националната здравно осигурителна каса и Българския зъболекарски съюз за 2018 г. /НРДДД за 2018 г./ Жалбоподателят изложил, че вследствие на възникнала инфекция се наложило да му бъдат извадени всички зъби от горната челюст и да му бъде изработена и поставена протеза, която да му служи за ежедневното извършване на присъщите и необходими за всеки човек дъвкателни дейности. До достигането обаче на възрастта, визирана в спорния чл.12 от НРДДД за 2018 г., не можел да се ползва от визираното в същата финансово облекчение, въпреки че е здравноосигурено лице. Заявил е оплакване, че по този начин има опасност дискриминационното отношение с чл.12 от НРДД за 2018 г. да прерасне в дискриминационна практика.

С оглед оплакването по признак „възраст“ по чл.4, ал.1 ЗЗДискр., преписката е разпределена за разглеждане на Пети специализиран заседателен състав.

След проведеното надлежно проучване по чл.55-чл.59 от ЗЗДискр., изисканите и получени становища, информация и доказателства от Министъра на здравеопазването, НЗОК и БЗС, обезпечена възможност по чл.59, ал.3 ЗЗдискр. и проведено открито заседание с надлежно призоваване на страните, съставът на КЗД е приел за установено, че на Г. Т., вследствие на възникнала инфекция на 47-годишна възраст са

му извадени всички зъби от горната челюст и му е изработена и поставена протеза. Съгласно формулировката на чл.12 от НРДД за 2018 г., финансовата рамка на Н. съответства на годишните разходи за здравноосигурителни плащания за дентална помощ, съгласно чл.1, ал.2 ЗБНЗОК за 2018 г. - 157 000 хил. лв., както следва: 1. за дентални дейности без дейностите по възстановяване функцията на дъвкателния апарат при цялостна обеззъбена горна и/или долна челюст на 3. от 65 до 69 години включително - 147 000 хил. лв., и 2. от 1.09.2018 г. за дейностите по възстановяване функцията на дъвкателния апарат при цялостна обеззъбена горна и/или долна челюст на 3. от 65 до 69 години включително - 10 000 хил. лв. Посочено е, че отделните видове медицинска помощ, за които НЗОК заплаща, са очертани в чл.45, ал.1 от ЗЗО. Съгласно чл.45, ал.2 ЗЗО, медицинската помощ по ал.1, с изключение на т. 11, 12 и 15 се определя като пакет, гарантиран от бюджета на НЗОК, с наредба на министъра на здравеопазването. В тази връзка, посочените в жалбата дейности по възстановяване функцията на дъвкателния апарат при цялостно обеззъбени горна и/или долна челюст на здравно осигурените лица /3./ от 65 до 69 години са включени в пакета, гарантиран от бюджета на НЗОК, определен с Наредба №3 от 2018 г. за определяне на пакета от здравни дейности, гарантиран от бюджета на Националната здравноосигурителна каса в Приложение № 3 към чл. 1, раздел III - „Дейности по възстановяване функцията на дъвкателния апарат при цялостно обеззъбени възрастни 65 - 69 години, в т.ч. контролни прегледи". В част „Забележки" е уредено, че промените ще са в сила от 1 септември 2018 г. по отношение на възрастни от 65 до 69 г. включително.

Във връзка с възраженията за рамките на бюджета на НЗОК и изложеното от Министъра на здравеопазването в Становище вх. № 90-05-12/ 13.07.2018 г./, че здравното осигуряване като солидарна по своя характер система, целяща покриването на здравноосигурени рискове, има ограничен и фиксиран бюджет, което логично създава лимит на предоставяната медицинска помощ, КЗД изложила, че НС на НЗОК и НЗОК са органи, които имат отношение към изработването на проект за бюджет на касата. Законът за годишния бюджет на НЗОК се приема от единствения компетентен орган в България - Народното събрание и то не по пряко предложение на министъра или управителя на НЗОК, доколкото последните не разполагат със законодателна инициатива. По аргумент на чл.15, ал.1, т.3, чл.19, ал.7, т.3 от ЗЗО, проектът на закон за годишния бюджет на НЗОК се изготвя от управителя. Проектът, заедно със становището на министъра на здравеопазването, се внася за разглеждане и одобрение от Надзорния съвет на НЗОК. В този смисъл, КЗД приела, че изискваното с жалбата до нея поведение от ответните страни в административното производство е и предвид тези им правомощия дори и на ниво проект за ЗБНЗОК.

Изложила е, че формалното равенство и еднаквостта не са абсолютни ценности, които се нуждаят от правна защита на общо основание. По аргумент на чл.6, ал.1-2 от КРБ, вр. чл.4, ал.1 и чл.6, ал.1 от ЗЗДискр. смисълът на недискриминацията като основно право е точно обратният - закрила на индивида, за да упражнява предвидените в закона основни права, които предоставят разнообразни възможности за постигане на ценности и удовлетворяване на интереси-законни и оправдани. За това обаче са необходими равни условия, а това налага, както равно третиране на еднаквото, така и различно третиране на различното. Нито от чл. 52 от КРБ, нито от ЗЗО, ЗЗ, ЗЛЗ можело да бъде изведено абсолютно положение, че с включването на гражданите в създадената от държавата специална осигурителна система, те придобиват право на еднаква медицинска помощ. Осигурителните рискове, осигурителните случаи и

разходите, които следва да бъдат понесени от осигурителната система под формата на дължими медицински дейности изискват да бъдат планирани, за да бъдат обществено понесени.

Гражданите имат право на здравно осигуряване, гарантиращо им достъпна медицинска помощ и на безплатно ползване на медицинско обслужване при условия и по ред, определени със закон. Достъпна медицинска помощ е помощ, чиято цена всеки може да заплати, когато се нуждае от нея за своето здраве и не може да се лиши от нея, когато е в обективно материално затруднение. Достъпността на медицинската помощ обаче следва да бъде обезпечена чрез гарантиране на принципа на равните възможности по отношение на всички граждани, които я получават. Здравното осигуряване е средство за здравна защита, прагът на която е установен в чл. 52 ал. 1 от КРБ. Съдържателно и ефективно равенство и недискриминация в здравното осигуряване означава на всички здравноосигурени, които се нуждаят от медицинска помощ, такава бъде предоставена, доколкото негарантирането на това основно право влече нарушаване на други основни и конституционно гарантирани права. Така следвало да бъде и в случая. Животът и здравето на лицата със цялостна обеззъбена горна и/или долна челюст е висша ценност, такава каквато е за всеки. Тя следва да бъде гарантирана от страна на държавата в степен близка до положението на всеки гражданин, който няма такъв здравословен проблем. Съгласно чл. 51, ал. 3 от КРБ лицата с физически и психически увреждания се намират под особена закрила на държавата и обществото. В този смисъл са и действащите международни актове, прилагани с предимство.

Съгласно чл.4, ал.2 от КРБ Република България гарантира живота, достойнството и правата на личността и създава условия за свободно развитие на човека и на гражданското общество. Повелята на чл. 4, ал. 1, пр. 3 от КРБ има функционален характер по отношение на всички права гарантирани в Основния закон. Тълкуването и реализирането на основните права не е само за тях си. Свободното развитие на човека, като цел и основно право следва да бъде преценявано от гледище на свободното развитие на гражданското общество, като балансът между двете влече баланс при упражняването на основните права. Достъпността на медицинското лечение е също праг, гарантиран в разпоредбата на чл.52 от КРБ и изборът на лицата, които предвид медицинските характеристики на заболяването и личната си воля следва да бъдат гарантирани.

КЗД е приела, че от момента на влизане в сила на обнародваната в ДВ, бр.29 от 30.03.2018 г. Наредба №3 от 2018 г. за определяне на пакета от здравни дейности, гарантиран от бюджета на Националната здравноосигурителна каса, е налице по-неблагоприятно третиране на лицата, които са извън изрично посочената възрастова категория, а именно 65-69 г. и които се нуждаят от възстановяване на функцията на дъвкателния апарат, в сравнение с лицата, намиращи се в същата нужда, но които попадат в облагодетелстваната възрастова група. От същия момент чл.12 от НРДД за 2018 г., представлява форма на дискриминация по признак „възраст“ по смисъла на чл.4, ал.3 от ЗЗДискр. Чрез действието на въпросната правна норма, която определя вида и обхвата на съответната здравна дейност, гарантирана от бюджета на НЗОК, при сравними сходни обстоятелства, изразяващи се в наличието на цялостна обеззъбена горна и/или долна челюст, пациентите извън възрастовата група на от 65 до 69 години са поставени в по-неблагоприятно положение от тези на възраст от 65 до 69 години без да е налице разумно оправдание за това. Нормата гарантира

заплащането на дейностите по възстановяване функцията на дъвкателния апарат при цялостна обеззъбена горна и/или долна челюст на 3. единствено по отношение на лицата от 65 до 69 години. Аргументи във връзка с евентуалното оправдаване на съществуващата разлика в третирането не са представени нито от министъра на здравеопазването, в качеството му на ответна страна и издател на Наредба № 3 от 2018 г., нито от другите участници в производството.

При тези мотиви е издадено оспореното решение, в което е прието, че разпоредбата на чл.12 от Националния рамков договор за дентални дейности за 2018 г. създава предпоставки за непряка дискриминация по признак „възраст“ спрямо лицата с цялостно обеззъбена горна и/или долна челюст извън групата от 65-69 годишна възраст и на основание чл.47, ал.4 от ЗЗДискр е предписано на Министъра на здравеопазването, НЗОК и БЗС да предприемат всички необходими мерки за премахването на фактическата дискриминация, в която се намират здравноосигурените лица с цялостна обеззъбена горна и/или долна челюст извън групата от 65-69 годишна възраст. Резултатът от тези мерки следва да бъде създаването на критерии и гаранции за достъп до тези медицински изделия посредством пълното или частично заплащане от страна на държавата без оглед на възрастта на лицата.

При така установеното от фактическа страна съдът прави следните правни изводи:

Съгласно изричната разпоредба на чл.168, ал.1 АПК съдът не се ограничава само с обсъждане на основанията, посочени от оспорващия, а е длъжен, въз основа на представените от страните доказателства да провери законосъобразността на оспорения административен акт, на всички основания по чл.146 АПК, като съгласно ал.2 на същия член съдът обявява нищожността на акта, дори да липсва искане за това.

Оспореното решение е издадено от компетентен административен орган КЗД и в пределите на неговата власт, съгласно чл. 47 ЗЗДискр., в качеството на независим специализиран държавен орган, осигуряващ предотвратяване на дискриминация, защита от дискриминация и равенство на възможностите. В съответствие с чл.48, ал.1 и 2, вр. чл.54 ЗЗДискр., решаващият състав на КЗД е определен с Разпореждане №377/06.06.2018 г. на Председателя на КЗД.

Съдът счита, че оспореното решение е издадено при спазване на установената от закона писмена форма, съгласно разпоредбите на чл. 65, т.5 и чл.66 ЗЗДискр, като съдържа предписаните в чл.66 ЗЗДискр. реквизити. Посочен е издателят на решението, жалбоподателя, оплакванията му, извършените действия по проучването, становищата на ответните страни в производството, какво е установил органът от фактическа и правна страна и в крайна сметка какво е решението му по същество на казуса, т.е. съдържа диспозитив. Изложени са фактическите и правни основания за издаването му. Мотиви се съдържат в самото решение. Следователно не е налице нарушение на чл.59, ал.1, т.4 АПК.

При издаването му са спазени специалните административнопроизводствени правила, установени в чл.50 – чл.70 ЗЗДискр. В съответствие с изискването на чл.50, т.1 ЗЗДискр. Комисията се е произнесла по допустима жалба, с оглед

сезирането на административния орган, в срока по чл.52, ал.1 ЗЗДискр. Не са били налице отрицателни процесуални предпоставки, възпрепятстващи образуването на производството и разглеждането на жалбата по същество. След образуване на преписката, с оглед изложените оплаквания в жалбата за дискриминация по признак „възраст“, преписката е разпределена на съответния специализиран постоянен заседателен състав

Съставът на свое заседание е определил докладчик от решаващия състав, след което са предприети действия по изпълнение на процедурата по проучване на преписката и събиране на доказателства, необходими за изясняване на спорните факти и обстоятелства /чл. 55, ал.1 ЗЗДискр./. В хода на това производство са представени писмени становища от страните, след което страните са поканени да се запознаят със събраните материали, да изразят становище по тях, както и да ангажират допълнителни доказателства и изложат твърденията си. Процедурата по проучване и събиране на доказателства е приключила с доклад-заключение на докладчика по преписката, след което е насрочено заседание на решаващия състав, за датата на което страните са били редовно уведомени. Проведено е едно открито заседание с участие на страните, с което производството е приключило и въз основа на събраните доказателства е постановен оспорваният административен акт.

Предвид изложеното, настоящият съдебен състав намира, че процесното решение не страда от процесуални пороци, водещи до отмяната му на процесуално основание.

Съдът приема, че процесното решение съответства на приложимите материалноправни норми и на целта на закона, формулирана в чл.2 ЗЗДискр. - осигуряване на всяко лице на право на равенство пред закона, равенство в третирането и във възможностите за участие в обществения живот и ефективна защита срещу всички форми на дискриминация.

Съгласно чл. 4, ал. 1 от ЗЗДискр. се забранява всяка пряка или непряка дискриминация, основана на посочените дискриминационни признаци.

Пряка дискриминация, съгласно чл.4, ал.2 от ЗЗДискр. е всяко по-неблагоприятно третиране на лица на основата на признаците по ал.1, отколкото се третира, било е третирано или би било третирано друго лице при сравними и сходни обстоятелства.

„На основата на признаците по чл. 4, ал. 1“ означава на основата на действителното, настояще или минало, или предполагаемо наличие на един или повече от тези признаци у дискриминираното лице или у лице, с което то е свързано, или се предполага, че е свързано, когато тази връзка е причина за дискриминацията“ /§ 1, т. 8 ДР ЗЗДискр/.

Съгласно §1, т.7 от ДР ЗЗДискр., във връзка с чл.4, ал.2 и ал.3 на ЗЗДискр. „неблагоприятно третиране“ е всеки акт, действие или бездействие, които водят до по-малко благоприятно третиране на едно лице спрямо друго въз основа на признаците по чл.4, ал.1 или могат да поставят лице или лица, носители на признак по чл.4, ал.1, в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица“.

За да се констатира наличието на дискриминация, е необходимо коректно да бъде посочено лице или лица - сравнител, поставени в по-благоприятни

условия от жалбоподателя на базата на признаците по ал.1 на чл.4 от закона /чл.4, ал.2 ЗЗДискр. – при пряка дискриминация/ или „чрез привидно неутрална разпореда, критерий или практика” /чл. 4, ал. 3 ЗЗДискр. – при непряка дискриминация/.

С разпоредбата на чл. 4, ал. 3 ЗЗДискр /ДВ, бр.105 от 30 Декември 2016 г./ се конкретизират лицата, към които може да се приложи непряката дискриминация - лице или лица, носители на признак по чл. 4, ал. 1 от закона или лица, които, без да са носители на такъв признак, съвместно с първите търпят по-малко благоприятно третиране или са поставени в особено неблагоприятно положение. Сравнението, в този смисъл, се приема като основен и задължителен елемент от фактическия състав на всеки един от двата вида дискриминация и липсата му е основание да се приеме, че не е налице по-неблагоприятно третиране на жалбоподателя спрямо „друго лице при сравними сходни обстоятелства” или „чрез привидно неутрална разпореда, критерий или практика, освен ако тази разпореда, критерий или практика е обективно оправдан/а с оглед на законова цел и средствата за постигане на целта са подходящи и необходими”.

Всички форми на дискриминация се основават на защитен признак по смисъла на чл.4, ал.1 ЗЗД. Именно обусловеността от защитения признак, а не самото деяние, без оглед на характеристиката, която е негово основание, го прави дискриминация, закононарушение по ЗЗДискр.

В случая т.1 от Решение №186 от 27.03.2019 г. от КЗД е прието, че разпоредбата на чл.12 от Националния рамков договор за дентални дейности за 2018 г. създава предпоставки за непряка дискриминация по признак „възраст“ спрямо лицата с цялостно обеззъбена горна и/или долна челюст извън групата от 65-69 годишна възраст и представлява нарушение на чл.4, ал.3 от ЗЗДискр.

Настоящата инстанция споделя приетото в административното производство, че е налице дискриминация по признак „възраст“, като счита, че правилно е прието, че тази дискриминация е непряка.

С нормата на чл.12 от НРДДД за 2018 г. безспорно се предоставят финансови услуги с определени финансови преференции на група лица, определени по признак „възраст“, като със същата се предписва финансиране от бюджета на НЗОК на определен вид дентална дейност в посочен финансов размер и от определена дата.

Въз основа на Закона за здравното осигуряване се приема ежегодно Закон за бюджета на НЗОК, като в този за 2018 г., за дентални дейности е предвидена сума от 157 000 лева. Разпределението на последната се прави на база Наредба №3/2018 г., издадена от Министъра на здравеопазването за определяне на пакета от здравни дейности, гарантирани от бюджета на НЗОК от 20.03.2018 г., като в Приложение №3 към чл.1 от с.н., т.III, б. „В“ са заложиени за финансиране дейности по възстановяване на функцията на дъвкателния апарат при цялостно обеззъбени възрастни – 65-69 години, в т.ч. контролни дейности. Нормата на чл. 12 от НРДДД за 2018 г. възпроизвежда разрешението по Приложение №3, т.III, б.“В“ от същата наредба, както по отношение на групата лица, чието финансиране за конкретната дейност е предвидено, така и за видовете дейности, които ще бъдат възстановени от

здравноосигурителните фондове при извършването им.

Макар и да възпроизвежда правилото от Наредбата, нормата на чл.12 от НРДДД за 2018 г. има регулативно действие по отношение на правоотношенията, свързани с финансирането на тези дейности. КЗД е съобразила правомощията на ответните страни в административното производство, включително и на НЗОК, като е изложила обосновани съображения, които се споделят от съда.

Правилно КЗД е приела, че е налице неравно третиране по отношение на останалите лица, спрямо визираната група по признак „възраст“ – 65 години – 69 годишните, които също са с цялостна обеззъбена горна и/или долна челюст.

Споделя се и тезата на КЗД, че така определената възрастова група не е на база на предвидените чл.2 от Закона за здравето защитени групи лица, поставени под особена грижа на държавата – деца, бременни и майки на деца до 1 година и лица с физически увреждания и психически разстройства.

Действително здравето осигуряване е солидарна по своя характер система, която има ограничен и фиксиран бюджет, но това не променя изводите на специализирания държавен орган за липса за основание за установените преференции в полза на определените по признак „възраст“ лица спрямо останалите лица, които имат същия здравословен проблем. Разходването на средствата от определения бюджет, следва да е съобразено с принципа на равното третиране за всички здравноосигурени лица. Групата лица, подлежащи на сравнение, в случая, са лица, които се нуждаят от дентални услуги, свързани с цялостна обеззъбена долна и/или горна челюст. Ако тези лица са здравноосигурени, следва да бъдат третирани еднакво от здравноосигурителната система. Следователно, както в Наредба №3/2018 г. /по отношение на която обаче с административната жалба до КЗЛД не се е твърдяло неравно третиране/, така и с чл.12 от НРДДД за 2018 г., се налага неравно третиране на всички останали възрастови групи лица, освен посочената група:65-69 годишните. Лица, поставени при сравними сходни обстоятелства - с процесния здравословен проблем и непрекъснати здравноосигурителни права, които не са на възраст от 65 до 69 години, са поставени в по-неблагоприятно положение спрямо тези, попадащи в посочената възрастовата група.

При така изложеното правилно установеното е квалифицирано като нарушение на чл.4, ал.3 от ЗЗДискр.- непряка дискриминация. Нормата на чл.12 от НРДДД за 2018 г. създава предпоставки за непряка дискриминация по признак „възраст“ спрямо 3. с цялостно обеззъбена горна и/или долна челюст извън групата на 65-69 годишна възраст, в сравнение с лицата с цялостно обеззъбена горна и/или долна челюст от 65 до 69-годишна възраст. В случая е налице осъществена непряка дискриминация спрямо Т., доколкото именно въведената възраст в разпоредбата на чл.12 от НРДДД за 2018 г. води до различни последици за тази група лица, за разлика от пряката дискриминация, при която следва да е налице по-неблагоприятно третиране в сравнение с третирането на лице в сходно положение.

Предвид изложеното съдът намира, че Решението по т.1, в която е прието че разпоредбата на чл.12 от Националния рамков договор за дентални дейности

за 2018 г. създава предпоставки за непряка дискриминация по признак „възраст“ спрямо лицата с цялостно обеззъбена горна и/или долна челюст извън групата от 65-69 годишна възраст и представлява нарушение на чл.4, ал.3 от ЗЗДискр. Е законосъобразно, при което жалбата против него следва да бъде отхвърлена.

По отношение жалбата на Министъра на здравеопазването против Решението в частта му по т. 2 от Решението, с която са дадени предписания, съдът намира, че същата е допустима, но неоснователна.

Решението в тази му част е прието на основание чл.47, т.4 от ЗЗДискр. и има за адресат и Министъра на здравеопазването. По характер същото представлява предписание, за издаването на каквото КЗД има правомощие съобразно с цитирания текст на закона. Съгласно чл.47, т.4 от ЗЗДискр.КЗД има правомощия да дава задължителни предписания с оглед спазване на този или други закони, уреждащи равенство в третирането. Упражнявайки тази си компетентност, с оспореното решение Комисията е отправила предписания до Министъра на здравеопазването. Съдът приема, че в тази част решението има характер на годен за обжалване административен акт, тъй като създава задължения за адресатите, визирани в него, между които е и Министъра на здравеопазването.

Според Закона за здравното осигуряване ежегодно се приема Закон за бюджета на НЗОК, като в този за 2018 г. за дентални дейности е предвидена сума от 157 000 лева. Разпределението на последната се прави на база цитираната по-горе Наредба №3/2018 г. на Министерство на здравеопазването за определяне на пакета от здравни дейности, гарантирани от бюджета на НЗОК от 20.03.2018 г., като в същата – приложение III, б. В, са заложили за финансиране, считано от 01.09.2019 г. на дейности по възстановяване на функцията на дъвкателния апарат при цялостно обеззъбени възрастни – 65-69 години, в т.ч. контролни дейности. Следователно, не се споделя тезата, че пакетът дейности и начина на разплащане по тях са определени от Закона за здравно осигуряване, съответно от Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Същите предписват рамките на финансиране, които именно с цитираната Наредба с издател Министъра на здравеопазването са разпределени по пера и предпоставки за финансиране.

В Наредба №3/2018 г. на Министъра на здравеопазването за определяне на пакета от здравни дейности, гарантирани от бюджета на НЗОК от 20.03.2018 г., е включено приложение III, б. В, в което са заложили за финансиране, считано от 01.09.2019 г. дейности по възстановяване на функцията на дъвкателния апарат при цялостно обеззъбени възрастни – 65-69 години, в т.ч. контролни дейности. Т.е., за първи път в този нормативен акт е предвидено посоченото ограничение по възрастов принцип на лица, подлежащи на финансиране за този риск, и последното почива на делегираното правомощие на министъра по смисъла на чл. 45, ал.2 от ЗЗО. С оглед това, съдът приема, че именно в правомощията на Министъра на здравеопазването е в рамките на оперативната му самостоятелност да извършва преценка при определяне на пакета, финансиран от бюджета на НЗОК чрез приемане на наредбата по тази разпоредба. Поради това, този жалбоподател се явява надлежен адресат на

предписание, съдържащо задължение за въздържане от дискриминационни разпоредби при определяне на пакетите и начина на разпределението им от здравноосигурителните фондове.

С оглед горното, предписанието по отношение на Министъра на здравеопазването съдът приема за законосъобразно. В тази връзка подадената против него жалба следва да бъде отхвърлена.

Съдът счита за неоснователно оплакването на жалбоподателите съдебното производство, че установяването на дискриминационно положение, въведено с подзаконов нормативен акт, какъвто е НРДДД, не може да бъде установявано от КЗД. Извън правомощията на КЗД е да отмени действащ нормативен акт, но не и да установи, дали същият е дискриминационен.

При този изход на спора основателно се явява искането на процесуалния представител на заинтересованата страна за присъждане на разноски по представен списък, в които се претендират такива за настоящата инстанция и за касационната инстанция на основание чл.226, ал.3 АПК. Видно от доказателствата за касационното обжалване жалбоподателят е заплатил държавна такса от по 70 лева. В производството пред касационната инстанция и в настоящото производство същият е представляван от адвокат, като за всяка от инстанциите е установено заплатено адвокатско възнаграждение в размер на по 500 лева. Предвид това жалбоподателите следва да бъдат осъдени да заплатят на заинтересованата страна деловодни разноски в размер на 1070 лева.

Водим от гореизложеното и на основание чл.172, ал.2 АПК Административен съд - София-град, II отделение, 52 състав

Р Е Ш И :

ОТХВЪРЛЯ жалбата на НЗОК против Решение №186/ 27.03.2019 г. по преписка №145/2018 г. на Комисията за защита от дискриминация, Пети специализиран постоянен заседателен състав, в частта му по т.1, в която е прието на основание чл.64, ал.1 и чл.65, т.1 от ЗЗДискр за установено, че разпоредбата на чл.12 от Националния рамков договор за дентални дейности за 2018 г. създава предпоставки за непряка дискриминация по признак „възраст“ спрямо лицата с цялостно обеззъбена горна и/или долна челюст извън групата от 65-69 годишна възраст.

ОТХВЪРЛЯ жалбата на Министъра на здравеопазването, с която е оспорена т.2 от Решение №186/ 27.03.2019 г. по преписка №145/2018 г. на Комисията за защита от дискриминация, Пети специализиран постоянен заседателен състав, с която на основание чл.47, ал.4 от ЗЗДискр е предписано на Министъра на здравеопазването, НЗОК и БЗС да предприемат всички необходими мерки за премахването на фактическата дискриминация, в която се намират здравноосигурените лица с цялостна обеззъбена горна и/или долна челюст извън групата от 65-69 годишна възраст. Резултатът от тези мерки следва да бъде създаването на критерии и гаранции за достъп до тези медицински изделия посредством пълното или частично заплащане от страна на държавата без оглед на възрастта на лицата.

ОСЪЖДА НЗОК и Министерство на здравеопазването да заплатят на

заинтересованата страна д-р Г. Т. Т. от [населено място] направените от него деловодни разноси в размер на 1070 /хиляда и седемдесет/ лева.
Решението подлежи на обжалване пред ВАС в 14-дневен срок от уведомяване на страните, на които на основание чл.138, ал.3 АПК да се изпрати препис от същото.

СЪДИЯ: